VERSIUNE CONSOLIDATĂ

A TRATATULUI PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ

ȘI

A TRATATULUI PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE

(2010/C 83/01)

Cuprins

Pagina

TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ 1

PREAMBUL 15

TITLUL I DISPOZIȚII COMUNE 16

TITLUL II DISPOZIȚII PRIVIND PRINCIPIILE DEMOCRATICE 20

TITLUL III DISPOZIȚII PRIVIND INSTITUȚIILE 22

TITLUL IV DISPOZIȚII PRIVIND FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ 27

TITLUL V DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII ȘI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ 28

Capitolul 1 Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii 28

Capitolul 2 Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună 30

Secțiunea 1 Dispoziții comune 30

Secțiunea 2 Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună . . . 38

TITLUL VI DISPOZIȚII FINALE 41

TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE 47

PREAMBUL 49

PARTEA ÎNTÂI PRINCIPIILE 50

TITLUL I CATEGORII ȘI DOMENII DE COMPETENȚE ALE UNIUNII 50

TITLUL II DISPOZIȚII DE APLICARE GENERALĂ 53

PARTEA A DOUA NEDISCRIMINAREA ȘI CETĂȚENIA UNIUNII 56

PARTEA A TREIA POLITICILE ȘI ACȚIUNILE INTERNE ALE UNIUNII 59

TITLUL I PIAȚA INTERNĂ 59

TITLUL II LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR 59

Capitolul 1 Uniunea vamală 60

Pagina

Capitolul 2 Cooperarea vamală 61

Capitolul 3 Interzicerea restricțiilor cantitative între statele membre 61

TITLUL III AGRICULTURA ȘI PESCUITUL 62

TITLUL IV LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, A SERVICIILOR ȘI A CAPITALURILOR 65

Capitolul 1 Lucrătorii 65

Capitolul 2 Dreptul de stabilire 67

Capitolul 3 Serviciile 70

Capitolul 4 Capitalurile și plățile 71

TITLUL V SPAȚIUL DE LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE 73

Capitolul 1 Dispoziții generale 73

Capitolul 2 Politici privind controlul la frontiere, dreptul de azil și imigrarea 75

Capitolul 3 Cooperarea judiciară în materie civilă 78

Capitolul 4 Cooperarea judiciară în materie penală 79

Capitolul 5 Cooperarea polițienească 83

TITLUL VI TRANSPORTURILE 85

TITLUL VII NORME COMUNE PRIVIND CONCURENȚA, IMPOZITAREA ȘI ARMONIZAREA LEGISLATIVĂ 88

Capitolul 1 Regulile de concurență 88

Secțiunea 1 Reguli aplicabile întreprinderilor 88

Secțiunea 2 Ajutoarele de stat 91

Capitolul 2 Dispoziții fiscale 93

Capitolul 3 Apropierea legislațiilor 94

TITLUL VIII POLITICA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ 96

Capitolul 1 Politica economică 97

Capitolul 2 Politica monetară 102

Capitolul 3 Dispoziții instituționale 105

Pagina

Capitolul 4 Dispoziții privind statele membre a căror monedă este euro . 106

Capitolul 5 Dispoziții tranzitorii 107

TITLUL IX OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ 112

TITLUL X POLITICA SOCIALĂ 114

TITLUL XI FONDUL SOCIAL EUROPEAN 119

TITLUL XII EDUCAȚIA, FORMAREA PROFESIONALĂ, TINERETUL ȘI SPORTUL 120

TITLUL XIII CULTURA 121

TITLUL XIV SĂNĂTATEA PUBLICĂ 122

TITLUL XV PROTECȚIA CONSUMATORILOR 124

TITLUL XVI REȚELE TRANSEUROPENE 124

TITLUL XVII INDUSTRIA 126

TITLUL XVIII COEZIUNEA ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ 127

TITLUL XIX CERCETAREA ȘI DEZVOLTAREA TEHNOLOGICĂ ȘI SPAȚIUL 128

TITLUL XX MEDIUL 132

TITLUL XXI ENERGIA 134

TITLUL XXII TURISMUL 135

TITLUL XXIII PROTECȚIA CIVILĂ 135

TITLUL XXIV COOPERAREA ADMINISTRATIVĂ 136

PARTEA A PATRA ASOCIEREA ȚĂRILOR ȘI TERITORIILOR DE PESTE MĂRI 137

PARTEA A CINCEA ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII 139

TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND ACȚIUNEA EXTERNĂ A UNIUNII 139

TITLUL II POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ 139

TITLUL III COOPERAREA CU ȚĂRILE TERȚE ȘI AJUTORUL UMANITAR . . . 141

Capitolul 1 Cooperarea pentru dezvoltare 141

Capitolul 2 Cooperarea economică, financiară și tehnică cu țările terțe . . 142

Capitolul 3 Ajutorul umanitar 143

Pagina

TITLUL IV MĂSURILE RESTRICTIVE 144

TITLUL V ACORDURILE INTERNAȚIONALE 144

TITLUL VI RELAȚIILE UNIUNII CU ORGANIZAȚIILE INTERNAȚIONALE ȘI CU ȚĂRILE TERȚE ȘI DELEGAȚII ALE UNIUNII 147

TITLUL VII CLAUZA DE SOLIDARITATE 148

PARTEA A ȘASEA DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINANCIARE 149

TITLUL I DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE 149

Capitolul 1 Instituțiile 149

Secțiunea 1 Parlamentul European 149

Secțiunea 2 Consiliul European 152

Secțiunea 3 Consiliul 153

Secțiunea 4 Comisia 155

Secțiunea 5 Curtea de Justiție a Uniunii Europene 157

Secțiunea 6 Banca Centrală Europeană 167

Secțiunea 7 Curtea de Conturi 169

Capitolul 2 Actele juridice ale Uniunii, procedurile de adoptare și alte dispoziții 171

Secțiunea 1 Actele juridice ale Uniunii 171

Secțiunea 2 Proceduri de adoptare a actelor și alte dispoziții 173

Capitolul 3 Organele consultative ale Uniunii 177

Secțiunea 1 Comitetul Economic și Social 177

Secțiunea 2 Comitetul Regiunilor 178

Capitolul 4 Banca Europeană de Investiții 180

TITLUL II DISPOZIȚII FINANCIARE 181

Capitolul 1 Resursele proprii ale Uniunii 181

Capitolul 2 Cadrul financiar multianual 182

Capitolul 3 Bugetul anual al Uniunii 183

Capitolul 4 Execuția bugetului și descărcarea 186

Pagina

Capitolul 5 Dispoziții comune 187

Capitolul 6 Combaterea fraudei 188

TITLUL III FORMELE DE COOPERARE CONSOLIDATĂ 189

PARTEA A ȘAPTEA DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE 192

PROTOCOALE 201

Protocolul (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană 203

Protocolul (nr. 2) privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității 206

Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene 210

Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene 230

Protocolul (nr. 5) privind Statutul Băncii Europene de Investiții 251

Protocolul (nr. 6) privind stabilirea sediilor unor instituții și ale anumitor organe, oficii, agenții și servicii ale Uniunii Europene 265

Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene 266

Protocolul (nr. 8) cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale 273

Protocolul (nr. 9) privind decizia Consiliului referitoare la punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, pe de o parte, și începând cu 1 aprilie 2017, pe de altă parte 274

Protocolul (nr. 10) privind cooperarea structurată permanentă stabilită prin articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană 275

Protocolul (nr. 11) privind articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană . . 278

Protocolul (nr. 12) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive 279

Protocolul (nr. 13) privind criteriile de convergență 281

Protocolul (nr. 14) privind Eurogrupul 283

Pagina

Protocolul (nr. 15) privind unele dispoziții referitoare la Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 284

Protocolul (nr. 16) privind anumite dispoziții privind Danemarca 287

Protocolul (nr. 17) privind Danemarca 288

Protocolul (nr. 18) privind Franța 289

Protocolul (nr. 19) privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene 290

Protocolul (nr. 20) privind aplicarea anumitor aspecte ale articolului 26 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în Regatul Unit și în Irlanda 293

Protocolul (nr. 21) privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție 295

Protocolul (nr. 22) privind poziția Danemarcei 299

Protocolul (nr. 23) privind relațiile externe ale statelor membre în ceea ce privește trecerea frontierelor externe 304

Protocolul (nr. 24) privind dreptul de azil pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene 305

Protocolul (nr. 25) privind exercitarea competențelor partajate 307

Protocolul (nr. 26) privind serviciile de interes general 308

Protocolul (nr. 27) privind piața internă și concurența 309

Protocolul (nr. 28) privind coeziunea economică, socială și teritorială 310

Protocolul (nr. 29) privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre 312

Protocolul (nr. 30) privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit 313

Protocolul (nr. 31) privind importurile în Uniunea Europeană de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze 315

Protocolul (nr. 32) privind dobândirea de bunuri imobile în Danemarca 318

Protocolul (nr. 33) privind articolul 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 319

Pagina

Protocolul (nr. 34) privind regimul special care se aplică Groenlandei 320

Protocolul (nr. 35) privind articolul 40.3.3 din Constituția Irlandei 321

Protocolul (nr. 36) privind dispozițiile tranzitorii 322

Protocolul (nr. 37) referitor la consecințele financiare ale expirării Tratatului CECO și la Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel 327

ANEXE 329

ANEXA I Lista prevăzută la articolul 38 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 331

ANEXA II Țări și teritorii de peste mări cărora li se aplică dispozițiile părții a patra din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 334

DECLARAȚII anexate la Actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona semnat la 13 decembrie 2007 335

A. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA DISPOZIȚIILE TRATATELOR 337

1. Declarația cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene . . . 337

2. Declarația cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană 337

3. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind Uniunea Europeană . . . 337

4. Declarația cu privire la componența Parlamentului European 337

5. Declarația cu privire la acordul politic al Consiliului European referitor la proiectul de decizie privind componența Parlamentului European 337

6. Declarația cu privire la articolul 15 alineatele (5) și (6), la articolul 17 alineatele (6) și (7) și la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană 338

7. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și la articolul 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 338

8. Declarația cu privire la măsurile practice de adoptat la data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona în ceea ce privește președinția Consiliului European și cea a Consiliului Afaceri Externe 340

9. Declarația cu privire la articolul 16 alineatul (9) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la decizia Consiliului European privind exercitarea președinției Consiliului 341

10. Declarația cu privire la articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană . . 342

11. Declarația cu privire la articolul 17 alineatele (6) și (7) din Tratatul privind Uniunea Europeană 342

12. Declarația cu privire la articolul 18 din Tratatul privind Uniunea Europeană . . 342

Pagina

13. Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună 343

14. Declarația cu privire la politica externă și de securitate comună 343

15. Declarația cu privire la articolul 27 din Tratatul privind Uniunea Europeană .. 343

16. Declarația cu privire la articolul 55 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană 344

17. Declarația cu privire la supremație 344

18. Declarația cu privire la delimitarea competențelor 344

19. Declarația cu privire la articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 345

20. Declarația cu privire la articolul 16 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 345

21. Declarația cu privire la protecția datelor cu caracter personal în domeniul cooperării judiciare în materie penală și al cooperării polițienești 345

22. Declarația cu privire la articolele 48 și 79 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 346

23. Declarația cu privire la articolul 48 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 346

24. Declarația cu privire la personalitatea juridică a Uniunii Europene 346

25. Declarația cu privire la articolele 75 și 215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 346

26. Declarația cu privire la neparticiparea unui stat membru la o măsură întemeiată pe partea a treia titlul V din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 346

27. Declarația cu privire la articolul 85 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 347

28. Declarația cu privire la articolul 98 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 347

29. Declarația cu privire la articolul 107 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 347

30. Declarația cu privire la articolul 126 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 347

31. Declarația cu privire la articolul 156 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 348

32. Declarația cu privire la articolul 168 alineatul (4) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 348

33. Declarația cu privire la articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 349

34. Declarația cu privire la articolul 179 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 349

35. Declarația cu privire la articolul 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 349

Pagina

36. Declarația cu privire la articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene privind negocierea și încheierea de către statele membre a unor acorduri internaționale privind spațiul de libertate, securitate și justiție 349

37. Declarația cu privire la articolul 222 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 349

38. Declarația cu privire la articolul 252 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la numărul de avocați generali ai Curții de Justiție 350

39. Declarația cu privire la articolul 290 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 350

40. Declarația cu privire la articolul 329 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 350

41. Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 350

42. Declarația cu privire la articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 351

43. Declarația cu privire la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 351

B. DECLARAȚIILE CU PRIVIRE LA PROTOCOALELE ANEXATE TRATATELOR 352

44. Declarația cu privire la articolul 5 din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene 352

45. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (2) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene 352

46. Declarația cu privire la articolul 5 alineatul (3) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene 352

47. Declarația cu privire la articolul 5 alineatele (3), (4) și (5) din Protocolul privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene 352

48. Declarația cu privire la Protocolul privind poziția Danemarcei 353

49. Declarația cu privire la Italia 353

50. Declarația cu privire la articolul 10 din Protocolul privind dispozițiile tranzitorii 354

C. DECLARAȚIILE STATELOR MEMBRE 355

51. Declarația Regatului Belgiei cu privire la parlamentele naționale 355

52. Declarația Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Federale Germania, a Republicii Elene, a Regatului Spaniei, a Republicii Italiene, a Republicii Cipru, a Republicii Lituania, a Marelui Ducat al Luxemburgului, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Austria, a Republicii Portugheze, a României, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace, referitoare la simbolurile Uniunii Europene 355

53. Declarația Republicii Cehe cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene 355

Pagina

54. Declarația Republicii Federale Germania, a Irlandei, a Republicii Ungare, a Republicii Austria și a Regatului Suediei 356

55. Declarația Regatului Spaniei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord 356

56. Declarația Irlandei cu privire la articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei referitor la spațiul de libertate, securitate și justiție 356

57. Declarația Republicii Italiene cu privire la compunerea Parlamentului European 357

58. Declarația Republicii Letonia, a Republicii Ungare și a Republicii Malta cu privire la ortografierea denumirii monedei unice în tratate 357

59. Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 312 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 357

60. Declarația Regatului Țărilor de Jos cu privire la articolul 355 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 358

61. Declarația Republicii Polone cu privire la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene 358

62. Declarația Republicii Polone cu privire la Protocolul privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit . . . 358

63. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la definiția noțiunii „resortisanți” 358

64. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la dreptul de vot la alegerile parlamentare europene 358

65. Declarația Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord cu privire la articolul 75 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 359

Tabele de corespondență 361

Tratatul privind Uniunea Europeană 361

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene 366